

Dahlsild: Jeg hører ikke til dem, der nære den Anskuelse, at man ved Lovgivningsbestemmelser skulde kunne raabe Bød paa en Del af de Mangler, der have gjort sig gjældende i de senere Aar i Lyndeforholdet; men paa den anden Side hører jeg langt mindre til dem, der tro, at Lyndeforholdet er en Institution, som snart skulde have overlevet sig selv, og at der som Følge deraf ikke burde eksistere en særlig Lovgivning derom. Jeg kan saa godt forstaa, at man fra visse Synspunkter kan mene, at i en vis Henseende staar det i Modstrid med Frihedsstrangen; at der for dette Forhold gives særlige Lovregler; men paa den anden Side tror jeg, at de Meninger, der nærmest fra dette Standpunkt have Noget imod en særlig Lyndelovgivning, i Grunden staar i Modstrid med sig selv; thi det er jo en Erfaring, vi have gjort og ville komme til at gjøre ved flere Leiligheder, at der fra de samme Medlemmers Side oftere gjøres Fordring paa netop en særlig Lovgivning i visse Henseender, for at sikre den større Del af Befolkningen, der ikke er i Stand til fuldstændig at have sine egne Interesser, en Beskyttelse ad Lovgivningsveien. Det forekommer mig for mit Bedkommende, at Lyndelovgivningen ogsaa i den Henseende netop kan tjene en stor Del af disse Folk til Beskyttelse. Jeg er nemlig overbevist om, at Lyndeforholdet i sin væsentlige Form er af den Natur, at det vil bestaa, enten man har en særlig Lov derfor eller ikke, og i den Henseende er jeg enig med det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Singerslev) i, at hvis Forholdet skulde grundes ved særlig Kontrakt, vilde Lyndet være den Part, der vilde være uheldigst stillet, der daarligest vilde kunne varetage sine Interesser. Jeg tror, at den nuværende Lyndelovgivning i det Væsentlige er af en saadan Natur, at derved baade Lyndets og Husbondens Ret er fordelt paa passende Maade; og derfor kan jeg for mit Bedkommende være enig med Lovforslaget i, at, hvad der væsentligst maa gjøres, er at søge at arbejde hen til, at de forskjellige Rettigheder, som ere tildelede de forskjellige Parter, og de forskjellige Forpligtelser, som deraf følge, ogsaa kunne blive opretholdte, samt at de forskjellige Straffe- og Erstatningsbestemmelser, som gjælde Kontraktbrud, kunne blive overholdte. I den Henseende tror jeg, at Lovforslaget har taget meget praktisk paa denne Sag, og jeg finder, at § 10, som er den, der giver Bestemmelse om en Maade at gjøre Straffeanparet gjældende paa under Omstændigheder, hvor det nu er vanskeligt, har meget lidt at betyde. Men hvis det er saa, at det ved det nuværende Lovforslags Vedtagelse vil blive lettere at ramme Lyndet, saa er det meget naturligt, at der ogsaa arbeides hen til, at de, der i mange Henseender have et Medansvar i, at Lyndet begaar saadanne Kontraktbrud, ogsaa kunne rammes. Jeg tror nemlig, at turde forudsætte, at de forskellige Kontraktbrud, der finde Sted, hverken

alle, eller endog kun for den største Part bør lægges Lyndet til Last, men derimod ere begrundede i mange forskellige Omstændigheder, hvortil i Særbesked Fordyrkelse af Arbejdslønnen og den almindelige Trang til Arbejdskraft have medvirket, og derfor finder jeg det fuldkommen rigtig, at Husbonden, som vide, at et Lynde har Forpligtelse mod en Anden, og dog antage det, ogsaa idømmes Straf. I det kan være enig i, hvad der følger deraf, at man nødvendig maa have en vis praktisk Maade, hvorved dette Ansvar kan blive rigtig fordelt, saaledes at man paa en vis bestemt Maade kan se, hvorvidt et Lynde har tidligere Forpligtelse eller ikke, tror jeg, at de Regler, der i den Henseende ere givne i §§ 7—9, i det Hele ville være temmelig praktiske. Hvad Bestemmelsen om Fæstemandsinstitutionen agnaar, da skal jeg kun bemærke, at jeg ganske vist tror, at Fæstemænd i mange Tilfælde kunne spille en Rolle, hvorved de kunne have megen Indbydelse paa disse Kontraktbrud, og jeg tror ogsaa, at de især ved at skaffe Lyndet Arbejde i Ulandet i flere Henseender nok kunne optræde paa en saadan Maade, at der for Lyndets eget Velferds Skyld kan være Anledning til at holde lidt skarpt Kontrol med dem. Jeg samstemmer derfor med Lovforslaget i, at der i den Henseende indtræder Skærpselse. Den eneste Bestemmelse, jeg for mit Bedkommende dog finder maaste at være lidt streng, er Bestemmelsen i § 2, at den Tilladelse, som engang er meddeelt, skal være gjensidelig til enhver Tid; det ser lidt vilkaarligt ud, men maaste findes der ikke let nogen anden betryggende Maade.

Justitsministeren (Mellermann): Jeg skal ikke følge ærede Medlemmer, som have anstillet Betragtninger over, hvorvidt Lyndeforholdet maatte siges at have overlevet sig selv eller ikke, hvorvidt det maatte siges at høre til en Samfundstilstand, der nu er i Begreb med at forgaa og ikke vil kunne finde sin Plads i den nye Samfundstilstand, vi gaa imøde; jeg skal ikke gjøre det, fordi jeg ikke tror, at dette Lovforslag frembyder nogen Grund dertil. Men jeg skal dog gjøre den Bemærkning, at i Fald det virkelig skulde være Tidens Trang at forlade det gamle Lyndekontraktforhold og i Stedet for dette at sætte det saakaldte frie Arbejdskontraktforhold, saa frembyder Lyndelovgivningen slet ingen Hindring derfor; man behøver ikke at skaffe den af Veien for at aabne Dørene for denne Udvikling, i Fald den i Øvrigt har Tilbøjeligheden til at komme af sig selv. Der kunde være nogen Grund til at anse Lyndelovgivningen for at være hinderlig i denne Henseende i gamle Dage før Lyndeloven af 10de Mai 1854, da det var en Pligt for ledige Karle, endog saa Personer af Ungdommen paa Landet, i det Hele at tage fast Tjeneste, og da det var dem forbudt at søge Erhverv som Dag-